

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Causa Religionis Miscellaneorum Libri Tres In Diuersos
Tractatus antea non æditos, ac diuersis temporibus,
locisq[ue] scriptos digesti**

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadii, 1545

VD16 C 4328

III. Confutatio Excusationis & lactanti[a]e Protestantium per Io.
Cochl[a]eum, scripta Hagenoiae Anno. 1540.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29563

Theologis, qui usq; adeo ad omnes fraudes technasq; & calumnias sunt proni & intenti, sed sufficere nobis debet illud Apostoli ad Rom, 1. quod Romanæ Ecclesiæ fides annuncietur in uniuerso mundo. A qua nos in nullo prorsus fidei articulo discedere sine animarum uestrarum indubitato periculo possumus. Quod autem ad abusuum & uitiorū correctionem attinet, res ea longe utilius & efficacius in Generali tractabitur Concilio, ad quod celebrandum omnes piorum mentes sedulis suspirijs & efflagitationibus gemunt contendunt & aspirant.

Scripta Hagenoia, Die 27. Iunij 1540.

MISCELLANEO:

RVM LIBRI TERTII

Tractatus Quartus.

CONFUTATIO EXCVSATIONIS

& iactantiæ Protestantium, per Ioan.

Cochlæum.

Everissime ac inuictissime Rex, Omnium Clementissime Princeps ac Domine, circa 28. articulos Confessionis Protestantium, quid sentiāt Catholici, nuper Sacratissime Maiestati uestræ indicavi, Quoniam uero iactitant eorum Concionatores, nihil à nobis iuste contra eam obijci posse, opere precium fuerit Maiestati uestræ paucis indicare, circa unū saltem, qui de missa est, articulum, quanta sit eorum perplexitas atq; di-

Perplexas
diuersas
doctrinæ de
Missa.

Rr ueritas

Perplexas
uersitas do-
ctrinae de
Missis

uersitas tum in usu sacramenti, tum in doctrina uerbi, Etes
nimis iactitant tum in confessione tum in Apologia sua, se fal-
so accusari quod Missam aboleant, cum religiose retineant
ac defendant Missam, ac summa reuerentia celebrent, ser-
uentque etiam usitatas Cerimonias circa eam fere omnes, nisi
si quod Latinis Cantionibus admisceantur alicubi Germani-
ca. At sciunt rem longe aliter habere in suis Ecclesijs,
quam referunt in Confessione & Apologia sua, Nam ma-
xima ex parte abolita sunt altaria, pro quibus ponitur men-
sa prophana, ad opus missae nec destinata neque consecrata,
Neque uocatur ab eis Missa opus illud quod super eam men-
sam faciunt, sed Cæna Domini, etiam si mane peragatur, Quin-
etiam in odium ac detestationem ipsius nominis & uocabu-
li Missae demoliti sunt altaria, & licet ante meridiem suam
peragant communionem, malunt tamen eam potius cenam
domini quam Missam nominare. Nequaquam igitur fas-
ciunt in suis Ecclesijs, sicut loquuntur in sua confessione,
neque etiam sic docent in suis concionibus.

Luth. in epis-
tola de missa
angulari.

Quinimo præcipuus autor eorum Lutherus, non est ue-
ritus publice scribere, post æditam eorum confessionem,
Tantum distare ab inuicem Missam et sacramentum, quan-
tum distant inter se Tenebrae & lux, immo quantum Dia-
bolus & Deus. Ait itaque Missam nihil aliud esse quam per-
uersam deordinationem ac nundinationem sancti sacramen-
ti, etiam si quam deuotissime celebretur, Proinde uellet Mis-
sam funditus deleri, optans, à Deo dari omnibus Christianis
talē cor, ut si quando audiant hanc uocem, Missa, extere-
reantur, & signo crucis sese muniant tanquam contra Dia-
boli abominationem. Vocat præterea missam Idolum, quod
à Daniele dictum asserit Moosim, hisdem scriptum literis,
quibus scribitur missa, Quae igitur fronte nunc iactitant se
omnes

omnes sentire ex animo sicut proposuerunt Casarea Ma-
 testati in sua confessione, Cum longe aliter & agant & do-
 ceant de Missa quam loquitur eorum confessio: Cum igitur
 manifestum sit, ipsos non ita seruare usum & doctrinam
 de Missa, sicut habet eorum Confessio, uane conqueruntur,
 se à confessione sua recedere non posse nisi uellet ab ipso
 met Euangelio recedere, Constat enim ipsosmet & uerbis
 & factis ab ea recedere circa articulum de Missa, qui est om-
 nium maximus & præcipuus.

Nec recte dicunt, se in Confessione sua nihil occultasse, Falsa iactan-
tia de Confessione.
 sed totum doctrinæ genus ingenue & simpliciter comple-
 xos fuisse. Sunt enim quam plurimi errores Lutheranae do-
 ctrinæ (ut interim de Philippi Melancthonis, Pomerani,
 Buceri, Zuinglij, Oecolampadij, Brentij, Pellicani, & id ge-
 nus aliorum nouæ sectæ scribentium & Concionatorum ma-
 gnis et erroneis libris dissimulemus) de quibus nihil dictum
 est in Confessione illa, Quorum nonnullos Maieft. uestræ
 breuiter commemorabo, ut uideat Maieftas uestra, quã ini-
 qua sit eorum de confessione, iactantia & aduersum nos que-
 rela. Ultra igitur 28. articulos confessionis enumerabo quos-
 dam alios sub diuersis titulis, & uniuscuiusque certum ex Lu-
 theri libris locum indicabo in margine, ne uidear calūniari.

DE FIDE CHRISTIANA. I.

NOS autem dicimus, nec Noui nec Veteris Testamen- Luth. in asse-
ser. art. 1.
 ti sacramenta, sed solam fidem iustificare, In re conscientiarum
 sola fides totum est, opera nihil sunt. Contra Co-
chlæum.

Nos cum Deo nunquam agere aliter possumus quam si De Capti-
Baby.
 de in uerbum promissionis eius. Opera ille nihil curat,
 nec eis indiget.

Rr 2 De

DE VERBO DEI. II.

Luth. in pro
logo asser.
Teuth. con-
tra Regem
Angliæ.
De abrogan-
da missa.

SI propheta non sum, certus tamen sum, apud me esse uer-
bum Dei, non apud eos.

Verbum Dei est super omnia. Diuina maiestas mecum
facit, ut nihil curē, si Mille Augustini, Mille Cypriani, Mil-
le Ecclesiæ Henricianæ contra me starent.

Pia conscientia nouit, nec dubitat, Ecclesiā nihil statuer-
e aut ordinare citra aut ultra uerbum Dei.

DE SACRA SCRIPTURA III.

De abrogan-
da missa.
Ibidem.
Contra Am-
bro. Catha.

Quod in scripturis non habetur, hoc plane Satanæ ad-
ditamentum est.

Agite, prodite uiri Papenses, ostendite unum iota scri-
pturæ de ministerio uestro.

Scio quod solo literalī sensu pugnandum est, qui & unus
est per totam scripturam, Nihil Origenes, nihil Hiero-
nymus, nihil omnes, qui plures sensus dederunt.

DE VETERI TESTAMENTO IIII.

Contra ru-
sticos.
Quousq; les-
gendus sit
Moses.
Ibidem.

In nouo testamento neq; tenet neq; ualet Moses.

Suermeris ita obturandum est os, quando dicunt, sic
dicit Moses. At tu dic, Moses nihil ad nos pertinet, Deus
ait Exo. 20. Ego sum dominus Deus tuus, qui te ex Aegy-
pto de domo seruitutis eduxi, Et hoc textu clare habemus,
quod etiam decem præcepta ad nos non pertinet, Non em̄
nos, sed solos Iudæos ex Aegypto eduxit. Et infra, Nullus
apex in Mose ad nos pertinet.

DE NOVO TESTAMENTO V.

In præfatio.
Teutho.
In præfatio-
ne Teuth.
In præfatio-
ne Teuth.

Epistola Iacobi, quum directe cōtra Paulum omnemq;
aliam scripturam, operibus iustificationem tribuat, di-
catq; Abraham ex operibus suis iustificatum esse, Non est
Iacobi aut ullius Apostoli.

Hanc ad Ebræos epistolā nō esse Pauli aut ullius Apostolo-
rum,

rum, ostenditur ex secundo eius Capitulo. Dico quod sentio. In hoc libro Apocalypseos multa desydero, ut eum neq; Apostolicum neq; propheticum esse existimem.

DE EVANGELIO. VI.

Sciendum est primo, opinionem eam, q^d Quatuor tantum sint Evangelia totidemq; Evangelistæ, repudiansdam esse. Vide ne facias ex Christo Mosen aliquem, neq; ex Evangelio librum legis aut doctrinæ, sicut hactenus factum est, & aliquot Prologi etiam S. Hieronymi sic sonant.

In præfat. Teuth. & latina. In præfa. Teuth.

Euangelium tam copiose prædicatum est modo, ut tam clarum non fuerit tempore Apostolorum, Ideo periclitabitur Germania, quod uereor, ibit in ruinam funditus.

In sermo. de Hierusalem.

DE CONCILIIIS GENERALIBVS. VII.

Hoc Euangelium subuertit funditus & radicitus Patrum & omnia Concilia, Quia non tenemur seruari quod Papa præcipit & homines constituunt.

In ser. Attende à fal. proph.

Neq; Papæ neq; Concilijs nec ulli hominum commissum est, ut statuatur & concludatur, quid sit fides. Quia dicit, Cauete à falsis, Oportet Euangelium mentiri, aut Papam simul cum Concilijs.

Ibidem. Ibidem.

Extant præterea 30. Propositiones contra Conciliorum autoritatem Vuittenbergæ disputatæ longe post aditã Augustæ Confessionem.

DE ECCLESIA CATHOLICA. VIII.

Certum est, In manu Ecclesiæ aut Papæ profus non esse, statuere articulos fidei, immo nec leges morum seu bonorum operum.

In asser. art. 27.

Igitur siue Papa siue Pars, siue Concilium sic aut sic sentiat, nemini debet esse præiudicium, sed abundet quisq; in

In asser. art. 28.

Rr 3 sensu

sensu suo in eis rebus quæ necessariae non sunt ad salutem.
Igitur quod sine uerbo Dei ordinatur, non ab Ecclesia,
sed à Synagoga satanæ, sub Ecclesiæ nomine ordinatur.

De abrog.
missa.

DE ECCLESIA ROMANA. IX.

Contra Epi
tomen Syl
uestri.
In asser. 50.
art.

SI sic Roma credit, beata Græcia, beata Boemia, beati om
nes qui se ab ea sepeauerunt.

Ego uero, etiam si S. Petrus hodie præsideret Rome, ne
gabo Ro. Episcopum esse Papam, Papa enim res ficta est
in mundo, neq; fuit, neq; est, neq; erit, sed fingitur esse.

Ib.

Quare ipsam sedem Bestiæ nego, nihil moratus, sit ne bo
nus an malus, qui in ea sedet, sedes inquam, quæ sit sup om
nes sedes, nulla est in Ecclesia iure diuino, sed oēs sūt eq̄les.

DE SANCTIS ECCLE
siæ Doctoribus. X.

In prologo
Assert.
De abrog.
missa.
Ibidem.

Q Vanti errores in omnium patrū scriptis inuenti sunt?
Quoties sibi ipsis pugnant? Psalmo 67, Mirabilis est
deus in sanctis suis, sinit eos in multis & diu tam ignorare
quàm errare. Inducunt (inquit) in errorem, si fieri potest,
electos, Hoc est, inductos in errorem, tenebunt, ut uidean
tur cū eis in errore manere & perire, Nonne hoc in Bernar
do, Gregorio, Bonauentura, & multis alijs uidemus, qui in
multis & magnis erroribus permanserunt cum Impijs.

DE VNIVERSITATIBVS. XI.

Contra Am
bro. Cathari.

D Vodecima & ultima facies Antichristi est Chaos il
lud & Ianua patens inferni, incredibili facie spectabi
lis, Vniuersitates inquam, In quibus periuria & abusus no
minis Dei sunt introitus, Deinde conuersatio in omne sce
lus libera & licentiosissima.

Ibidem.

Quid autem præstant tandem? Primum, Electores
populi

populi Christiani adolescentes hic prostituuntur, & in patens guttur Inferni proijciuntur.

Vt uideatur ad Euangelium funditus extinguendum nec astutius nec efficacius inuasisse Satan commentum, quam Vniuersitatum erigendarum. *Ibidem.*

DE RO. IMPERIO. XII.

Translatum est ad Germanos Ro. Imperij uocabulum, quum res iam nulla imperij esset. *Contra Ambro. Cathari.*

Inter Christianos neq; debet neq; potest ulla esse superioritas, sed unusquisq; alter alteri subditus est, sicut ait Paulus Ro. 12. Unusquisq; alterum pro suo superiore teneat. *De Potestate seculari.*

Hic uides, quomodo miser mortalis uermium saccus imperator, qui uitæ suæ ne ad ictum oculi quidē securus est, impudenter iactitat se uerum & supremum Christianæ fidei Defensorem. *Contra Duo Cæsarismata data.*

DE PRINCIPIBUS SECVLARIBVS. XIII.

Inter Christianos non potest esse gladius. Eo igitur super & inter Christianos uti non potes. Deus ita procurat, O Principes, ut Tyrannis uestra diutius tolerari neq; possit neq; uelit neq; debeat. *De seculari potestate.*

Deus uult uos percutere & percutiet uos, Non sunt rustici, boni domini, qui se uobis opponunt, Deus ipse est, qui se opponit uobis, ad uisitandam uestram Tyrannidem. *De rusticorum tumultu. Ibidem.*

DE TVRCIS. XIII.

Aliunt, nullum regimen sæculare pulchrius esse uispiam quam apud Turcam, qui tamen neque Canonicum neq; Ciuile ius habet, sed suum duntaxat Alcoranum. Turca Decies & prudēior & pbior est quam nostri sūt. *Ad nobilitatem Germanicæ. Contra duo Cæsarismata data.*
Prins

In præfa. lib. de moribus Turcorum. Principes. Quid huiusmodi fatuis contra Turcam prospere succedat, qui deum tam alte & tentant & blasphemant? Miracula & monstra abstinente & disciplinæ in Turcarum religiosis, quem non pudifacerent Monachorum, siue sit Carthusianus (qui uolunt optimi uideri) siue Benedictinus? Umbrae sunt nostri religiosi ad illos collati, & uulgus nostrum plane prophanum ad illorum uulgus comparatum.

DE BELLO CONTRA TVRCAS XV.

In Assert. art. 34. PRæliari aduersus Turcas est repugnare Deo, Visitanti iniquitates nostras per illos,

Ibidem.

Qui habet aures audiendi audiat, & à bello Turcico abstineat, donec Papæ nomen sub cælo est.

Contra duo Cæs. mandata.

In fine oro cunctos pios Christianos, ne ullo pacto Principibus nostris obsequantur, uel ad proficiscendum in militiam uel ad contribuendum aliquid contra Turcas.

DE SACRAMENTIS IN GENERE. XVI.

In Captiui. Babylo.

PRincipio neganda mihi sunt septem Sacramenta, & tantum Tria pro tempore ponenda, Baptismus, Penitentia, Panis.

Ad Valesdenses.

Hoc quoque improbo, quod more Papisticæ Ecclesiæ septem ponatis Sacramenta, quum tamen scriptura tantum Duos ponit, Baptismum & Eucharistiam.

In Captiui. Babylo.

Non potest igitur esse uerum, Sacramentis in esse uim efficacem iustificationis, seu esse ea signa efficacia gratiæ, Hæc enim omnia dicunt in iacturam fidei.

DE SACRAMENTO Eucharistiæ. XVII.

Nonne

Nonne iam dudum uides, omnes sacrificos Idolatras esse, et toties Idolatriam perficere, quoties sacrificant: Quid refert, si nihil eleuaretur: Ex hominibus enim est ea eleuatio, non ex instituto Christi.

De abrog.
missa.
Ibidem.
Ad Vualde
ses.

Vbiq; uides illam adorationem sacramenti non esse sine periculo, ubi fides & uerbum non exercent, Quare tutius forsitan fuerit, cum Apostolis, non adorare, quam pro more illo uulgi adorare.

DE GRADIBVS CONSANGVINITATIS & Affinitatis. XVIII.

Hinc sequitur, quod patruales, hoc est, fratrum aut sororum filij & filia, possunt pie & Catholice copulari, quia iugali. Leuitici 18. personae istae non sunt prohibite.

De uita con

Item possum habere nouercae meae sororem, Item patris mei aut matris meae sorore ex altero parente, Amplius possum & fratris aut sororis meae filiam habere, sicut Abraham Saram suam habuit, Possum habere sponsae aut uxoris meae sororem post mortem eius. Item filiam fratris uxoris meae.

Ibidem.

Ibidem.

DE DIVORTIO XIX.

Sed hoc admiror magis cur celibem cogant esse hominem, qui diuortio separatus est a coniuge sua, nec aliam ducere permittant.

De Captiui.
Babylo.

In his casibus, ubi coniugum unus alterum ad uitam non Christianam urget, aut se ab eo separat, Ibi alter non est capus neq; obligatus illi adhaerere, potest ergo cum alio contra here, perinde ac si mortuus esset prior ille coniunx.

In Epithalamio.

Quid ergo, si secundus quoq; coniunx similiter faceret, hoc est, si urgeret contra fidem Christianam aut discederet. Si militer si tertius & quartus, & sic ulterius: Nunquid sic posset uir unus habere decem aut plures uxores adhuc uiuentes quae ab eo discesserint. Et contra, mulier una decem aut plu

S s res ma

res maritos qui ab ea discesserunt: Respondeo, Nos S. Paulo non possumus os obstruere, neque possumus eos prohibere, qui eius doctrina uti uolunt, quotiescunque uolunt. Verba eius clare stant hic, quod liber & solutus sit frater aut soror, si coniunx eius ab eo discesserit, & cum eo habitare noluerit, Et non dicit, ut semel tantum fiat.

DE DIGAMIA XX.

De Captiui.
Baby.

Nec satis erat Hypocrisis & operationi erroris huius, Digamiam prohibere, hoc est, Ne quis duas uxores habeat simul, ut in lege fiebat (id enim Digamiam significare scimus) sed Digamiam interpretati sunt, si quis duas successiue uirgines duxisset, aut semel uiduam.

De digamia
Episcoporum.

Constat autem, Digamiam opus Dei esse, à Paulo probatum, & in benedictione Dei Gen. I. comprehensum. Si uero scandalum est, apud impios Papietas scandalum est, quibus omnia uerba & opera Dei nihil nisi scandalum sunt.

Ibidem:

Siquidem nota sunt iura Mosaica de fratris defuncti uxore & de filia corrupta inuito patre, quæ cogunt plurimum esse uxorum uirum. Quæ non magis sunt abrogata quàm reliqua omnia, Id est libera, nec prohibita nec præcepta. Ex his sane lx. propositionibus Lutheri, quas sub XX Titulis enumeravi, facile cognoscit sacratissima Maiestas uestra quam impudenter iactitent Protestantes in suo ad Cæsaream Maiestatem scripto, se nihil in confessione sua occultasse, sed totum doctrinæ genus complexos fuisse. Possem profecto multo plures & titulos & propositiones commemorare, si opus foret, sed satis ex iam dictis manifestum esse arbitror, quam falsa sit iactantia illorum de Confessione sua Augustensi, quam uelut Euangelium, sacrosanctam haberi uolunt, Cum tamen ipsimet eam minime obseruent, uti

de

de Missa probatum est supra.

Et hinc perspicuum fit recte cogitanti, quod nequaquam
 possit inter nos & ipsos uera in fide & religione concordia
 constitui, nisi aboleantur omnes erronei & pestilentes libri
 (quorū ingens est et numerus & magnitudo) diuersorum
 Concionatorum eorum, præsertim Lutheri, qui uel solus
 posset totum ueneficis & uirulentis libris suis inficere mun-
 dum, si ubiq; possent libere & impune diuendi. Quantum
 est enim mare errorum & calumniarum in uno illius opere
 sermonum, quod Postillam uocant; Quanta sacrae scriptu-
 ræ deprauatio in totius Bibliæ translatione Teuthonica?
 Quantum ueneni in Germanicis eius Cantilenis? At opera
 ista mordicus tenent populi protestantium, nec ea dimit-
 tent, ut uereor, nisi ui & metu coacti, Restat igitur, ut Dei
 Optimi Maximi opem sedula deuotione imploremus, qui
 solus potest suauiter per gratiæ suæ illuminationem corda
 protestantium ab erroribus tam multis adeoq; pernicios-
 sis, & latissime diuulgatis, in uiam ueritatis
 pristinam reducere.

Non potest
 uera erigi cō-
 cordia, nisi
 aboleantur
 libri Luthe.

Scripta Hagenoia 5. Iulij 1540.

Ss 2 MISCEL